

't Herenhoentien

BESTE KIENDER!

Op 'e veurkaante van et veurige Herenhoentien wodde al an jim juffers en meesters verteld, dat et haastnommer dit keer extra vroeg bi'j jim op schoele wezen zol. Weten jim et nog? Et is ja dommiet weer gauw elf november en dan is et Sunte Matten. Saskia het daor een prachtige lampion veur maekt. Ze was d'r in et veurjaor al drok mit in de weer en veur de zommer had ze him al klaor. Wi'j vunnen de lampion allemaole hatstikke mooi! Daorum hebben we Saskia vraogd de lampion nao te tekenen op de vier inlegvellen die bi'j dit Herenhoentien heuren. Now kun jim ók zoe'n mooie lampion maeken om mit bi'j de huzen langes te gaon. De lampion stelt et kesteel van Piepmoes veur. Bi'j ien van de raemen kuj' de moes trouwens ok zien, liek as Klaos de kaeter die op et kesteel perbeert te klimmen!

Aachterop et Herenhoentien staot percies hoe aj' de lampion maeken moeten. Op 'e aachterkaante staon ok de woorden van et Stellingwarver Sunte Mattenlietien. Vroeger wodde dat haost overal zo zongen. Wel lang, vienen jim ok niet? Toch bin d'r now weer kiender die et zo zingen. Bi'jglieks een groepien kiender van basisschoele *Tussen de singels* in Oosterwoolde. Ze vienen et een hiel mooi lietien en et Stellingwarfs klinkt zo aorig, zeggen ze. Butendat vienen de meensken veur wie ze et zingen ók prachtig, misschien dat et groepien daarom wel mit zoveul lekkere dingen thuus komt! Perbere et ok mar es...

In et Herenhoentien staot krek as alle veurige keren een spannend verhael over Piepmoes. De moes maekt weer een hiel biezunder aeventuur mit. Jim moe'n mar gauw an juffer of meester vraogen of die dat veurlezen wil. Wi'j weensken jim vanzels een hieleboel plezier mit dit Herenhoentien. Et volgende Herenhoentien komt begin december uut en daor staon alderhaande mooie dingen in die veural mit et kastfeest te maeken hebben. Tot dan!

PIEPMOES EN DE JAEGERES.

Een veurleesverhael van Sietske Bloemhoff.

Et is zaoterdagmorgen. Piepmoes zit bi'j de kachel mit de kraante en een beker waarme sukelaomelk. Buten is et wienderig en koold. Now en dan regent et mar toe. 'Bah!', zucht Piepmoes. 'Wat een snetweer. Ik had vandaege een aende deur de bos lopen wild om te kieken of d'r nog neuties binnen. Now he'k al wel een hieleboel, mar ach, een peer ekstra is nooit weg. Mar as et vandaege zo blift, blief ik lekker bi'j de waarme kachel.' Piepmoes kikt nog een keer deur et raem en gaot dan weer veerder mit lezen.

Evenpies laeter wodt d'r op et loekien in de vloer klopt. 'Kom d'r mar in, molle,' ropt Piepmoes. 'Gezellig daj' op vesite kommen, daor is et now krek weer veur. Hej' ok zin an een beker waarme sukelaomelk mit een stokkien stieve koeke d'r bi'j?' Now, dat lust de molle vanzels wel. 'Tjonge, wat een weer niet,' vint de molle, 'we zitten wel in ien keer midden in de haast, heur!' As Piepmoes veur de molle en himzels een beker sukelaomelk henne zet het, mit een plakke stieve koeke op een paantien d'r bi'j, besluten de beide vrunden een pottien gaanzebod te doen. Et is slim spannend! Et iene ogenblik staot Piepmoes veur, et ere de molle.

Nao een posien kieken ze mekeer es an. Heuren ze wat? Of toch niet? Ze hebben heur zeker verzind. Mar evenpies laeter kieken ze mekere wéer an. Et is toch krek as heuren ze wat... Wat gerommel of zo... Zol et misschien onweren gaon? Ze luusteren nog es goed. 'Et klinkt meer as vuurwark, Piepmoes,' daenkt de molle, 'mar et is toch nog lang gien ooldjaor?' 'We moe'n mar es even buten kieken, molle,' besluut Piepmoes. 'Ik wil weten wat d'r an de haand is!' De moes en de molle trekken heur leerzen en de jasse an en gaon d'r uut.

Heur, daor klinkt et weer. Et geluud klinkt van hiel veer vot, misschien wel van achter de bos weg. Mar et liekt ok as komt et de hieltied dichterbij! De vrunden stappen de bos in, op et geluud of. Inienend zien ze de doeve, et roodbossien en de gele gouwe ankommen.

'D'r wodt daorginderd scheuten,' sjilpen die, 'd'r bin twie jaegers an de ere kaante van de Lende en ze kommen disse kaante uut. We moe'n alle beesten in de bos waarschouwen en jim moe'n oons helpen, eers bin we nooit op 'e tied klaor! Alle beesten moe'n votkroepen, want jaegers bin now ien keer levensgeveerlik veur dieren! Veural de haezen, de knienen en de fezaanten moe'n heur goed verstoppen. Daor bin zokke mannen hielemaole wild op!' 'En jim dan,' vragt Piepmoes, 'schieten ze niet op jim?' 'Nee,' antwoordt de gele gouwe, 'dat mag gelokkig niet! Daorum kun wi'j de ere beesten zonder geveer waarschouwen.' 'En wi'j dan,' bibbert de molle, 'schieten ze ok op moezen en mollen?' 'Nee heur,' zegt de doeve, 'meensken schieten gien moezen en mollen, want die lussen ze niet. Jim hoeven niet bange te wezen.'

Now, dán willen Piepmoes en de molle de voegels vanzels wel graeg helpen, dat kun jim jim wel veurstellen daenk'. 'Now jonges, an de slag,' zegt et roodbossien. 'As jim now tegere de beesten an de beukelaene waarschouwen,' zegt hi'j tegen de moes en de molle, 'dan doen wi'j de iekelaene.' En zo gebeurt et. De moes en de molle doen verschrikkelik heur best om zo hadde meugelik iederiene te waarschouwen veur de jaegers. Mar et geschiet klinkt de hieltied dicht en dichterbij... As iederiene nog mar op 'e tied bericht het en votkroepen kan...

As ze vlakbi'j de Lende binnen, moe'n de beide vrunden even bekommen. Ze kún haost niet meer, zo hadde hebben ze daon. Gelokkig bin ze haost klaor. Nog een peer dieren en dan... Wat is dat...? Wat gebeurt daore...? Daor is me toch inienend een leven van jewelste... Et gaot me d'r omweg, alderheiselikst, zoe'n geraos en gebrul, za'k jim vertellen! Zollen Piepmoes en de molle dan toch nog niet hadde genoeg daon hebben? Doodsbenauwd kieken ze mekeer an. Zollen de jaegers dan toch nog... 'Lao'we mar veurzichtig even kieken, misschien kun we dat aarme dier nog redden,' hoopt Piepmoes. Plat op et lief kroepen de beide dierties deur et grös naor et kebaol toe... Gieniene kan heur zo zien... Mar Piepmoes en de molle kun wél alles zien... en ze bin gelokkig nog krek op 'e tied om te zien dat...

Uut de Lende kroepen een peer mannen en ze bin kletsnat. En ze fóeteren en ze gáon

me toch te keer! De iene man dot zien leerzen uut en keert ze omme. Et waeter stroomt d'r uut. De ere man hooft een geweer omhogens en perbeert van lelkens in de locht te schieten, mar ok daar komt allierend mar een straole waeter uut. Et bin de jaegers, mar dat hebben jim al begrepen vanzels. 'Die aekelike rotkatten,' jammert de iene jaeger. 'Mien prachtige geweer is hielendal naor de barrebiesies deur die duvelse kringen.' 'Ik heb et nog veul slimmer as jow,' jankt de ere jaeger, 'want ik bin mienend hielendal kwiet.' De iene krimmeneert niet hadder as de ere. Now kriegen ze werempel douk ok nog ruzie om wie et et argste het...

Wat is d'r now aenlik krek gebeurd? En wat hebben de katten d'r mit te maeken? En welke katten bedoelen de jaegers aenlik? Now, dat za'k jim gauw vertellen! Niet allierend de voegels en Piepmoes en de molle weren de ere beesten an et waorschouwen, ok de beide katten deden heur best. Zij hadden morgens van heur baosies heurd dat d'r die dag jaegers in de bos wezen zollen. 'Jim moe'n bi'j huus blieven heur,' hadden ze tegen Klaos en Miep zegd, 'as de jaegers jim veur een peer verwilderde katten anziën, kun ze jim wel schieten. En ok al gedregen jim jim bi'tieden as wilde katten, wi'j willen jim tóch niet graeg kwiet!' De beide katten hadden es naor mekere knipoogd en doe ze de baosies niet meer zaggen weren ze mitien de bos instapt. 'We moe'n de beesten waorschouwen,' hadden ze tegen mekere zegd. 'Dit kan vanzels niet. Zels al zollen de jaegers allierend op moezen schieten, dan willen wi'j dat niet lieden, want moezen bin van oons. Die perberen wi'j wel te pakken, of niet soms!'

Doe de katten bi'j et geschiet in de buurt weren, hadden ze heur plannegien al klaor. 'As ze over et broggien lopen, laoten we ze allemachtig schrikken,' had Miep bedocht. 'Dat broggien is hatstikke smal, dat ze moe'n al poere gelok hebben, willen ze et in de bienen holen!' Klaos smiespelde Miep nog wat in de oren en doe kwammen de jaegers d'r an. Ze stapten veurzichtig op et broggien en schosselden voetien veur voetien naor de ere kaante toe. Temeensen, dat weren ze van plan. Want ze weren krek halverwege, doe inienend de beide katten zó uut een boom boven op heur sprongen. En ze krijsten d'r bi'j, tjonge, jonge, jim hadden et heuren moeten! En jim hadden et zien moeten. De beide jaegers schrokken zo, dat ze op 'e kop in de Lende vullen. De katten sprongen krek op 'e tied weer op 'e kaante, want as et even kan blieden katten liever dreuge! Klaos en Miep maekten dat ze vot kwammen en steuven zó langes Piepmoes en de molle... zonder heur daar drok om te maeken. 'Die pakken we laeter wel, Miep,' poestte de kaeter, 'we moe'n eerst mar zien dawwe zonder mankementen thus kommen, ie weten et mar nooit!'

En zo konnen Piepmoes en de molle veilig naor huus toe lopen, want van de jaegers en de katten hadden ze die dag gien last meer. Op de beukelaene nammen ze mitien nog wat beukeneuties mit, d'r laggen d'r nog genoeg. Zo kwammen Piepmoes zien plannen veur die dag toch nog uut, allierend wel wat op een ere meniere as dat hi'j docht hadde!

ET MAEKEN VAN EEN LAMPION

Van de vier inlegvellen die dit keer bi'j et kraantien zitten kuj' een lampion maeken. Die lampion stelt et kesteel van Piepmoes veur. Om et kesteel in mekere te zetten hej' een tal spullegies neudig: liem, een schere, een prikpenne en een lampionnestok mit een lochien d'r an vanzels!

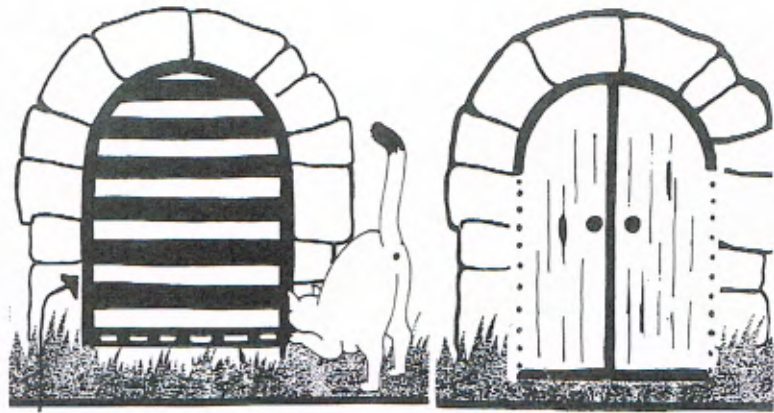
Hoe aj' de lampion maeken moeten:

Knip eerst alle onderdielen van de lampion uut. Aj' dat daon hebben moej' de raempies, de loeken en de deuren los maeken. Daor kuj' et beste een prikpenne veur bruken.

Om de loeken eupen te kriegen, kuj' mit de prikpenne langs de dikke, zwatte lijn prikken. Op et plak waor de stippellijn begint stop ie mit prikken. Et stippellijntien kuj' naor buten toe volen. Ok de 'glassies' in de raempies kuj', eventueel, wegprikken. Aj' daor dan kleurd, deurschienend pepier achter plakken liekt et hatstikke mooi aj' de lampion an hebben! Mar et hoeft vanzels niet allemaol, want et is best een hiele protte wark.

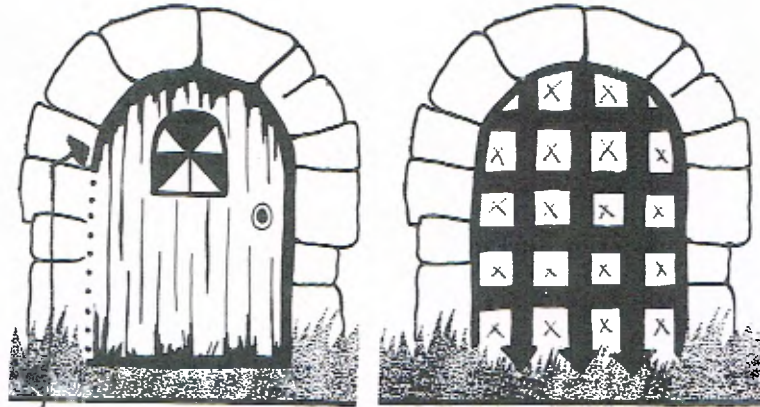
Et kesteel het veerder twie deuren, iene op-haelbrogge en een poort mit trallies. Op 'e tekenings op disse bladziede kuj' percies zien, hoe aj' die losprikken kunnen. En aj' dat dan allemaole daon hebben, is et an et in mekere zetten van et kesteel toe. Ie moe'n daorveur de plakraanties naor binnen toe volen en vervolgens op mekere plakken. Juf of meester kan die desnoods veur de zekerhied mit een peer nieties verstevigen. Tot slot moej' deur de stippen boven in de torens een draotien doen en an de lampionnestok vaastekneupen. Aj' et nao ofloop van Sunte Matten jammer vienen om de lampion vot te gooien of in de kaaste te zetten, dan kuj' et volgende doen. Knip de draoties van de lampion of en zuuk een mooi plakken veur de lampion in de kaemer. Zet d'r een waxinelochien op een paantien in en laot Mem of Heit dat anstikken. Zo hej' extra veul én lang plezier van et kesteel van Piepmoes.

Dit Herenhoentien wodde bedocht, saemensteld en klaormaekt deur Saskia Douma en Sietske Bloemhoff, in opdracht van de Intergemientelike Begeleidingsgroep Hiemkunde in Oost- en West-Stellingwarf.

langs disse lijn prikken
en dan de stippellijn
naor je toe volen

disse krek as de loeken
losprikken, behalven
de ziedkaanten

langs disse lijn prikken
en dan de stippellijn volen.

de witte vierkaanties
uutprikken (waor de
krusies in staon)

SUNTE MATTEN-LIED

*Sunt Sunt Matten,
De kalver dregen statten,
De koenen dregen horens,
De karken dregen torens,
Maegies dregen rokken,
Jongen dregen broeken,
Oolde vrouwen schotteldoeken.
Hier woont 'n rieke man,
Die veul geven kan,
Veul' zal hi'j geven!
Lang zal hi'j leven!
Job zal him lonen,
Mit honderdduzend kronen,
Mit honderdduzend lochies an,
Daor komt Sunte Matten an.
Sunt Mattinus Bisschop,
Roem van alle lanen.
Dat wi'j hier mit lochies lopen,
Is veur oons gien schaande.
Rood, rood reugeltien,
Sunt Matten op een vleugeltien.
Rood rood rokkien,
Sunt Matten op een stokkien.*

